

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НОВОВОЛИНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НННІЕМ
Роман ЧОРНИЙ

«30» серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Макроекономіка»

ступінь вищої освіти – перший / бакалаврський
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
освітньо-професійна програма – «Фінанси»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін НННІЕМ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (семестр)
Денна	1	2	30	30	4	8	48	120	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	108	120	3

Згодом

Нововолинськ – ЗУНУ, 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, (протокол № 11 від 26.06.2024 р.)

Робочу програму склала викладач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Тетяна САВОНІК.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін НННІЕМ, протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін к.е.н., доцент _____ Наталія КРАВЧУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності д.е.н., проф.

(підпис)

Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП, к.е.н., доц.

(підпис)

Ольга РИМАР

I. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Опис дисципліни «Макроекономіка»

Дисципліна – «Макроекономіка»	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – нормативна дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів <i>Денна – 4</i>	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: 2024/2025 <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – перший / бакалаврський	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма «Фінанси»	Самостійна робота: <i>Денна – 48 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин: <i>денна форма – 8</i> <i>з них аудиторних – 4</i>		Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є розкриття механізму функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою й апробованих економічною практикою і набуття студентами відповідних професійних компетентностей, що забезпечують формування соціально-економічної поведінки. Метою вивчення є засвоєння студентами основних методів економічних досліджень як методологічної основи у вивченні конкретних економічних дисциплін з врахуванням їх спеціалізації та майбутньої фахової діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

- вивчити вплив поведінки економічних суб'єктів та економічної політики на обсяг споживання та інвестицій, валютні курси, рівень інфляції, рівень безробіття, торговельний баланс та ін.;
- дослідити фактори, які визначають зміну рівня цін і заробітної плати, обсяг грошової маси тощо;
- визначити вплив макроекономічної політики на ефективність функціонування національної економіки;
- сміти здійснювати аналіз впливу світогосподарських зв'язків на державні бюджет і борг, платіжний баланс тощо;
- досліджувати умови, чинники та результати функціонування національної економіки як єдиного цілого.

2.3. Перелік компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Макроекономіка» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсу «Мікроекономіка», а також цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, при виконанні самостійної роботи та індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» студент повинен:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків,

банківської системи та страхування;

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;

- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

III. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Змістовий модуль 1. Аналіз основних ринків економіки

Тема 1. Макроекономіка як наука

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в економічній науці. Макроекономіка як теоретична основа економічної політики. Взаємозв'язок макроекономіки та мікроекономіки. Предмет, об'єкт та суб'єкти макроекономіки. Предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Сутність економічної політики та її види. Функції макроекономіки. Етапи розвитку макроекономіки. Основні макроекономічні школи: меркантилізм, фізіократи, класична школа, марксизм, кейнсіанство, монетаризм, теорія раціональних очікувань, економіка пропозиції, інституціоналізм. Основні проблеми і основні поняття та показники макроекономіки, їх взаємозв'язок. Роль держави у вирішенні основних макроекономічних проблем. Макроекономічна політика та її види. Фіскальна, монетарна, зовнішньоекономічна та соціальна політики. Результативність політики, її залежність від політичних факторів. Основні методи макроекономіки. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Макроекономічне моделювання. Графічні моделі, їх значення та основні правила побудови. Ендогенні та екзогенні змінні макроекономічних моделей. Номінальні і реальні змінні. Модель кругопотоку. Двосекторна модель. Доходи і витрати. Заощадження та інвестиції у схемі кругопотоку. Державний та зарубіжний сектори у схемі кругопотоку.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків. Національні рахунки як фактологічна база макроекономіки. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків (СНС). Основні категорії СНС: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Відмінність СНС від балансу народного господарства. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи обчислення ВВП. Тіньова економіка. Поняття ВВП. ВВП та ВНП, їх співвідношення. Вимірювання ВВП та проблеми, що пов'язані з ним. Методи обчислення ВВП: виробничий, розподільчий (за доходами) та метод кінцевого використання (за витратами). Тіньова економіка. Співвідношення між потенційним і фактичним ВВП. Роль цінового фактора у вимірюванні ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Показники рівня цін. Індекси цін. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Індекс цін виробника. Дефлятор ВВП. Відмінність між ІСЦ та дефлятором ВВП. Зведення номінального ВВП до реального ВВП.

Інфлювання і дефлювання. Макроекономічні показники на чистій основі: чистий внутрішній продукт, національний дохід та зв'язок між ними.

Тема 3. Ринок праці

Зайнятість та безробіття. Повна зайнятість, неповна зайнятість, надмірна зайнятість та рівень безробіття. Основні види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Причини безробіття. Основні показники використання робочої сили. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Відставання фактичного ВВП від потенційного (розрив ВВП). Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Соціальні наслідки безробіття. Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і ціна на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Державне регулювання зайнятості. Державна політика зайнятості населення. Стимулююча політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між безробіттям та інфляцією в короткостроковому та довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості.

Тема 4. Товарний ринок

Сукупний попит. Сукупний попит, його сутність та відмінність від ринкового попиту. Графічна модель сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту; причини від'ємного нахилу кривої сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та їх вплив на його криву. Сукупна пропозиція. Сукупна пропозиція, її сутність. Графічна модель сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді і її переміщення. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Теорії сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Модель AD – AS як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова та короткострокова рівноваги. Порушення рівноваги змінами в сукупному попиті та механізми її відновлення. Ефект храповика. "Перегрита економіка". Порушення рівноваги змінами в сукупній пропозиції та механізм її відновлення.

Тема 5. Грошовий ринок

Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Класичний та кейнсіанський підходи до функції попиту на гроші. Процентна ставка: сутність, основні види та чинники, що впливають на її рівень. Мотиваційна роль реальної процентної ставки для встановлення рівноваги на грошовому ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Тема 6. Інфляційний механізм

Інфляція: сутність та основні види. Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Очікувана та неочікувана інфляція за теоріями адаптивних та раціональних очікувань. Види інфляції за джерелами виникнення: інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Причини інфляції. Кейнсіанська та монетарна концепції щодо причин інфляції. Механізм розвитку інфляції. Крива Філіпса як аналітичний засіб стабілізаційної політики держави в короткостроковому та довгостроковому періодах. Стагфляція. Антиінфляційна політика.

Змістовий модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави

Тема 7. Споживання домогосподарств

Споживання. Доходи домогосподарств як джерело споживання. Доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Складові та розподіл особистого доходу та особистого наявного доходу в приватній закритій економіці. Заощадження та споживання домогосподарств. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. Економічна нерівність та способи її оцінювання. Крива Лоренца. Споживання як функція наявного доходу. Використовуваний дохід і споживання. Функція споживання. Графік споживання. Автономне та індукційоване споживання. Автономне споживання та чинники, що на нього впливають. Чинники споживання, не пов'язані з поточним доходом. Кейнсіанська модель поведінки споживача. Середня та гранична схильність до споживання. Динаміка середньої схильності до споживання та заощаджень. Міжчасовий вибір споживача. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації економіки.

Тема 8. Приватні інвестиції

Заощадження та інвестиції. Заощадження як функція наявного доходу. Графік заощадження. Середня та гранична схильність до заощадження. Чинники заощадження. Вибір заощадником активу. Види заощаджень. Рівень заощаджень. Рівновага між заощадженнями та інвестиціями. Класичний та кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Інвестиції в основний капітал. Функціональна роль інвестицій. Економічний зміст інвестицій. Кейнсіанська та неокласична інвестиційна функція. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій і їх вплив на криву інвестиційного попиту. Нестабільність інвестицій. Інвестиції в економіку України. Моделі простого акселератора. Визначення прибутковості інвестиційних проектів. Методи визначення прибутковості інвестиційних проектів: бухгалтерський та дисконтованої вартості.

Тема 9. Сукупні витрати і валовий внутрішній продукт

Модель "витрати – випуск". Сукупні видатки та їх складові. Рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу "видатки – випуск". Фактичні та заплановані видатки. Модель "кейнсіанський хрест". Модель "вилучення – ін'єкції". Визначення рівноважного ВВП за методом "вилучення – ін'єкції". Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Роль запасів у досягненні економічної рівноваги в коротко-терміновому періоді. "Заощадження – інвестиції" як спрощена модель економічної рівноваги. Заплановані та незаплановані інвестиції. Ринок позичкового капіталу та його роль у забезпеченні рівноваги між заощадженнями та інвестиціями. Мультиплікатор витрат. Автономні та індукційні витрати. Механізм мультиплікації автономних витрат. Ефект мультиплікатора та його графічна інтерпретація. Рівноважний ВВП в умовах різного рівня зайнятості. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних автономних витрат. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 10. Економічна динаміка

Джерела економічного зростання. Економічне зростання: сутність, основні чинники та типи. Економічне зростання та економічний розвиток. Кейнсіанська та неокласична теорії економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів в економічне зростання. Залишок Солоу. Економічне зростання на

основі моделі AS-AD і кривої виробничих можливостей. Основні моделі економічного зростання. Неокейнсіанські моделі Р. Харрода й Е. Домара. Неокласична модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. "Золоте правило" нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу. Проблеми зростання економіки України. Проблема економічного зростання в різних групах країн та в Україні. Економічні цикли. Сутність, види та структура. Основні фази економічного циклу та їх характеристика. Теорії щодо причин виникнення економічних циклів. Модель мультиплікатора-акселератора.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави в економіці та основні функції держави. Взаємодія ринкової економіки з державою. Податки, витрати та позики держави. Основні функції держави як суб'єкта макроекономічного регулювання. Роль держави в основних теоріях макроекономічного регулювання. Основні положення класичної теорії. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Держава в економічному кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Монетаризм як концепція розвитку зрілої ринкової економіки. Теорія економіки пропозиції. Теорія раціональних очікувань. Роль інформаційного середовища. Сутність фіскальної політики держави. Дискреційна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі "сукупний попит – сукупна пропозиція". Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювання податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Сутність монетарної політики держави. Види, цілі та інструментарій монетарної політики. Монетарна політика в моделі AD – AS. Наслідки монетарної політики в коротко- та довгостроковому періодах.

ІV. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

(денна форма навчання)

Теми курсу	Кількість годин, в т. ч.					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг	ІРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансового менеджменту						
Тема 1. Макроекономіка як наука	2	2	4	4	2	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2	2	5			
Тема 3. Ринок праці	4	4	4			
Тема 4. Товарний ринок	4	4	4			
Тема 5. Грошовий ринок	4	4	4			
Тема 6. Інфляційний механізм	4	4	5			
Змістовний модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави						
Тема 7. Споживання домогосподарств	2	2	4	4	2	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота
Тема 8. Приватні інвестиції	2	2	4			
Тема 9. Сукупні витрати і валовий внутрішній продукт	2	2	5			
Тема 10. Економічна динаміка	2	2	4			
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	2	2	5			
Разом	30	30	48	8	4	-

(заочна форма навчання)

Теми курсу	Кількість годин, в т. ч.					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг	ІРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансового менеджменту						
Тема 1. Макроекономіка як наука	1	-	9	-	-	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1	-	10			
Тема 3. Ринок праці	0,5	0,5	10			
Тема 4. Товарний ринок	0,5	0,5	10			
Тема 5. Грошовий ринок	0,5	0,5	10			
Тема 6. Інфляційний механізм	0,5	0,5	10			
Змістовний модуль 2. Аналіз і структура складових економічної політики держави						
Тема 7. Споживання домогосподарств	0,5	0,5	10	-	-	тестування, опитування, розв'язання задач, самостійна робота
Тема 8. Приватні інвестиції	0,5	0,5	10			
Тема 9. Сукупні витрати і валовий внутрішній продукт	1	0,5	10			
Тема 10. Економічна динаміка	1	0,5	10			
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	1	-	9			
Разом	8	4	108	-	-	-

V. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

(денна форма навчання)

Практичне заняття № 1 – 2 год.

Тема 1. Макроекономіка як наука

Мета: *Ознайомлення з основними методами макроекономіки та з основними етапами економічного розвитку, засвоєння знань по макроекономічному моделюванню.*

Питання для обговорення:

1. Взаємозв'язок макроекономіки з іншими науками.
 2. Методи дослідження макроекономіки
 3. Роль макроекономіки у суспільному пізнанні та розвитку.
 4. Важливість становлення системи ринкового господарства
- Література [2, 4, 7, 10, 12].

Практичне заняття № 2 – 2 год.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Мета: *обґрунтування методологічних принципів побудови системи національних рахунків та основних їх категорій.*

Питання для обговорення:

1. Значення створення СНР в Україні.
 2. Позитивні та негативні аспекти кожного методу обчислення ВВП.
 3. Нові підходи до оцінювання національного багатства на сучасному етапі розвитку.
 4. Проблеми визначення ВВП.
- Література [1, 4, 5, 10, 11].

Практичне заняття № 3, 4 – 4 год.

Тема 3. Ринок праці

Мета: *ознайомлення з основними видами безробіття, дослідження основних показників ринку праці: попит, пропозиція і ціна на ринку праці.*

Питання для обговорення:

1. Відтворююча роль оплати праці в транзитивних економіках.
 2. Методи боротьби з безробіттям у розвинутих країнах та країнах з транзитивною економікою.
 3. Програми сприяння зайнятості в Україні.
 4. Соціальні гарантії зайнятості в Україні.
- Література [1, 3, 6, 11, 12].

Практичне заняття № 5, 6 – 4 год.

Тема 4. Товарний ринок як один з основних ринків економічної системи та його характеристика

Мета: *дослідження товарного ринку, його характеристика та формування цінових та нецінових чинників сукупного попиту в системі основних ринків економіки.*

Питання для обговорення:

1. Механізм опосередкованого впливу ціни на сукупний попит.
 2. Розбіжності кейнсіанської та класичної мо-делей сукупної пропозиції.
 3. Відмінність та взаємозв'язок між загальною та частковою економічною рівновагою
- Література [1, 4, 7, 8, 12].

Практичне заняття № 7, 8 – 4 год.

Тема 5. Грошовий ринок як один з основних ринків економічної системи та його характеристика

Мета: *освоєння проблем рівноваги на грошовому ринку, обґрунтування сучасної монетарної політики в Україні, визначення шляхів вирішення.*

Питання для обговорення:

1. Проблема рівноваги на грошовому ринку.
2. Проблеми банківської системи України.
3. Основні проблеми сучасної монетарної політики в Україні та можливі шляхи вирішення цих проблем.

Література [1, 4, 5, 9, 12].

Практичне заняття № 9, 10 – 4 год.

Тема 6. Доходи домогосподарств як джерело споживання

Мета: *ознайомлення з основними функціями споживання, вивчення та застосування основних методів аналізу основних факторів, які мають вплив на заощадження та споживання.*

Питання для обговорення:

1. Споживання як функція наявного доходу.
2. Аналіз основних факторів, які впливають на споживання та заощадження.
3. Аналіз гіпотези життєвого циклу

Література [2, 3, 6, 10, 11].

Практичне заняття № 11 – 2 год.

Тема 7. Доходи домогосподарств як джерело споживання

Мета: *ознайомлення з основними функціями наявного доходу, вивчення та застосування методів аналізу факторів, які мають вплив на заощадження та споживання.*

Питання для обговорення:

1. Споживання як функція наявного доходу.
2. Аналіз основних факторів, які впливають на споживання та заощадження.
3. Аналіз гіпотези життєвого циклу.

Література [3, 5, 7, 9, 10].

Практичне заняття № 12 – 2 год.

Тема 8. Інвестиції та їх роль у підвищенні ефективності економічної системи

Мета: *обґрунтування сучасних проблем інвестиційної привабливості української економіки та визначити методи підвищення прибутковості через створення інвестиційних проектів.*

Питання для обговорення:

1. Залежність між інвестиційними видатками та процентною ставкою.
2. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості української економіки.
3. Методи визначення прибутковості інвестиційних проектів

Література [4, 7, 8, 10, 11].

Практичне заняття № 13 – 2 год.

Тема 9. Аналіз механізмів економічного розвитку за допомогою моделей мультиплікатора та акселератора

Мета: *освоєння теоретичних основ визначення сукупних витрат та позичкового капіталу, визначення наслідків дефіциту сукупних видатків.*

Питання для обговорення:

1. Роль незапланованих інвестицій в товарні запаси в умовах нерівності фактичних і сукупних витрат і ВВП.
 2. Аналіз позичкового капіталу.
 3. Наслідки дефіциту сукупних видатків
- Література [3, 5, 8, 9, 12].

Практичне заняття № 14 – 2 год.

Тема 10. Економічна динаміка

Мета: *Обґунтування показників світової економічної кризи, та визначення причин її виникнення.*

Питання для обговорення:

1. Причини порушення економічної рівноваги.
 2. Інноваційно-інвестиційна модель економічного розвитку України.
 3. Причини світової економічної кризи на сучасному етапі розвитку.
 4. Особливості світової економічної кризи
- Література [1, 3, 4, 6, 8].

Практичне заняття № 15 – 2 год.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Мета: *ознайомлення із теоріями державного регулювання, визначення слабких та сильних його сторін.*

Питання для обговорення:

1. Необхідність державного втручання в економіку.
 2. Позитивні та слабкі сторони в кейнсіанській та монетаристській теоріях державного регулювання.
 3. Особливості фіскальної та монетарної політик України на сучасному етапі
- Література [3, 5, 9, 11].

(заочна форма навчання)

Практичне заняття № 1 – 2 год.

Тема 3. Ринок праці

Мета: *ознайомлення з основними видами безробіття, дослідження основних показників ринку праці: попит, пропозиція і ціна на ринку праці.*

Питання для обговорення:

1. Відтворююча роль оплати праці в транзитивних економіках.
 2. Методи боротьби з безробіттям у розвинутих країнах та країнах з транзитивною економікою.
 3. Програми сприяння зайнятості в Україні.
 4. Соціальні гарантії зайнятості в Україні.
- Література [1, 3, 6, 11, 12].

Тема 4. Товарний ринок як один з основних ринків економічної системи та його характеристика

Мета: *дослідження товарного ринку, його характеристика та формування цінових та нецінових чинників сукупного попиту в системі основних ринків економіки.*

Питання для обговорення:

1. Механізм опосереднюваного впливу ціни на сукупний попит.
2. Розбіжності кейнсіанської та класичної мо- делей сукупної пропозиції.

3. Відмінність та взаємозв'язок між загальною та частковою економічною рівновагою
Література [1, 4, 7, 8, 12].

Тема 5. Грошовий ринок як один з основних ринків економічної системи та його характеристика

Мета: *освоєння проблем рівноваги на грошовому ринку, обґрунтування сучасної монетарної політики в Україні, визначення шляхів вирішення.*

Питання для обговорення:

1. Проблема рівноваги на грошовому ринку.
2. Проблеми банківської системи України.
3. Основні проблеми сучасної монетарної політики в Україні та можливі шляхи вирішення цих проблем.

Література [1, 4, 5, 9, 12].

Тема 6. Доходи домогосподарств як джерело споживання

Мета: *ознайомлення з основними функціями споживання, вивчення та застосування основних методів аналізу основних факторів, які мають вплив на заощадження та споживання.*

Питання для обговорення:

1. Споживання як функція наявного доходу.
2. Аналіз основних факторів, які впливають на споживання та заощадження.
3. Аналіз гіпотези життєвого циклу

Література [2, 3, 6, 10, 11].

Практичне заняття № 2 – 2 год.

Тема 7. Доходи домогосподарств як джерело споживання

Мета: *ознайомлення з основними функціями наявного доходу, вивчення та застосування методів аналізу факторів, які мають вплив на заощадження та споживання.*

Питання для обговорення:

1. Споживання як функція наявного доходу.
2. Аналіз основних факторів, які впливають на споживання та заощадження.
3. Аналіз гіпотези життєвого циклу.

Література [3, 5, 7, 9, 10].

Тема 8. Інвестиції та їх роль у підвищенні ефективності економічної системи

Мета: *обґрунтування сучасних проблем інвестиційної привабливості української економіки та визначити методи підвищення прибутковості через створення інвестиційних проектів.*

Питання для обговорення:

1. Залежність між інвестиційними видатками та процентною ставкою.
2. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості української економіки.
3. Методи визначення прибутковості інвестиційних проектів

Література [4, 7, 8, 10, 11].

Тема 9. Аналіз механізмів економічного розвитку за допомогою моделей мультиплікатора та акселератора

Мета: *освоєння теоретичних основ визначення сукупних витрат та позичкового капіталу, визначення наслідків дефіциту сукупних видатків.*

Питання для обговорення:

1. Роль незапланованих інвестицій в товарні запаси в умовах нерівності фактичних і сукупних витрат і ВВП.
 2. Аналіз позичкового капіталу.
 3. Наслідки дефіциту сукупних видатків
- Література [3, 5, 8, 9, 12].

Тема 10. Економічна динаміка

Мета: *Обґунтування показників світової економічної кризи, та визначення причин її виникнення.*

Питання для обговорення:

1. Причини порушення економічної рівноваги.
 2. Інноваційно-інвестиційна модель економічного розвитку України.
 3. Причини світової економічної кризи на сучасному етапі розвитку.
 4. Особливості світової економічної кризи
- Література [1, 3, 4, 6, 8].

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Мета виконання самостійної роботи - успішне оволодіння курсом, що вимагає осмислення явищ, які вивчаються. Для її досягнення вирішуються наступні завдання:

- набуття навичок логічного мислення і самостійного викладенні матеріалу;
- закріплення теоретичних знань щодо поведінки економічних суб'єкти у ринкових умовах;
- засвоєння методів прийняття оптимальних господарських рішень в кожній ситуації за наявних обмежених засобів та альтернативних можливостей їх використання;
- набуття навичок самостійної роботи.

У процесі виконання та оформлення самостійної роботи студент може використовувати комп'ютерну техніку, зокрема програмні засоби Microsoft Excel та Microsoft Word.

Самостійно робота підлягає оформленню відповідно до встановлених вимог, поданню на кафедрі у визначені терміни та особистому захисту перед викладачем (керівником курсу).

Варіант 1 самостійної роботи:

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Розкрийте питання:

1. Зовнішньоторговельна політика держави
2. Державний сектор економіки: проблеми підвищення ефективності функціонування

ПРАКТИЧНО-РОЗРАХУНКОВА ЧАСТИНА

Розв'яжіть задачі:

Задача 1

Розрахуйте величину ВВП країни за доходами та витратами, якщо про економіку країни N минулого року відомі такі показники (у млн. грош. од.): відсотки - 57; імпорт - 52,8; експорт - 59,2; споживчі витрати - 352; амортизація - 56; дивіденди - 24; непрямі податки - 32; нерозподілений прибуток корпорацій - 16; податок на прибуток - 9,6; заробітна плата - 351; орендна плата - 14,4; інвестиції - 89,6; державні закупівлі - 112.

Задача 2

Населення країни X становить 225 млн. чоловік. У даний період часу з них: 35 млн. – діти до 16 років; 22 млн. – пенсіонери; 960 тис. – люди, які знаходяться в виправних колоніях; 15 млн. – студенти денної форми навчання. У країні зареєстровано 13 млн. безробітних.

Визначити чисельність працездатного населення та рівень безробіття.

Задача 3

Розрахуйте темп інфляції для поточного року за таких умов:

- у попередньому році номінальний ВВП становив 165 млрд. грн., реальний ВВП — 128 млрд. грн.;

- у поточному році очікується одержати номінальний ВВП 200 млрд. грн. при індексі цін ВВП 142 %.

Задача 4

У банк покладено 1000 грн. на три роки за річної процентної ставки 10 %.

Виходячи з цього розрахувати майбутню вартість вкладу протягом трьох років.

Задача 5

Інвестиційна функція задана рівнянням (млн. грн.) $I = 1\,600 - 45r$.

Визначте обсяг інвестицій, якщо номінальна відсоткова ставка (i) дорівнює 20 %, а рівень інфляції (π) - 12 %.

VII. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема проведення тренінгу: «Законодавство України про зайнятість та допомогу безробітним».

Мета проведення тренінгу: активізувати студентів у навчальному процесі, сприяти набуттю студентами навичок економіста щодо визначення ВВП на одну особу, обчислення темпу інфляції; навчитись аналізувати розбіжності між показниками рівня безробіття за методологією Міжнародної організації праці та Державної служби статистики України; навчитись давати характеристику типам інфляції у кожному аналізованому році.

Тренінгові заняття проводяться з допомогою інформації, спеціально приготованої студентами за допомогою: інтернет ресурсів, періодичних видань економічного характеру.

Порядок проведення тренінгу:

- 1) вступне слово викладача щодо обраної тематики та методики проведення заняття;
- 2) користуючись сайтом Державної служби статистики України вибрати наступні показники впродовж 2013-2023 рр. (www.ukrstat.gov.ua):
 - наявне населення (млн. осіб);
 - обсяг ВВП (гр. од.)
 - рівень безробіття за: методологією Державної служби статистики України; методологією Міжнародної організації праці;
 - індекс споживчих цін.
- 3) визначити ВВП на одну особу за вказаний період та охарактеризувати його динаміку;
- 4) пояснити чому існують розбіжності між показниками рівня безробіття за методологією Міжнародної організації праці та Державної служби статистики України;
- 5) обчислити темп інфляції за вказаний період та охарактеризувати її тип у кожному році;
- 6) дати характеристику кожному важелю економічної політики: податки, мито, трансфертні платежі, операції на відкритому ринку з державними цінними паперами, ліцензії, ембарго, дотації, пільгове кредитування, видатки з державного бюджету, прискорені норми амортизації, квота, технічні бар'єри, норма обов'язкових резервів, дисконтна ставка, встановлення фіксованих цін на найважливіші товари та послуги, субсидії, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, допомога по безробіттю.

- 7) презентація результатів роботи;
- 8) підведення підсумків та виставлення оцінок.

VIII. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Макроекономіка» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахунково-аналітичні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- підсумковий письмовий екзамен.

IX. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із «Макроекономіки» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту, що показано у таблиці:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по темах 1-5	Письмова контрольна робота за темами 1-5, яка містить: 10 тестів (по 4 бали), 4 поняття (по 5 балів), 2 теоретичних завдання (по 10 балів) та 1 задачу (20 балів)	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по темах 6-15	Письмова контрольна робота за темами 6-15, яка містить: 10 тестів (по 4 бали), 2 поняття (по 5 балів), 2 теоретичних завдання (по 10 балів) та 2 задачі (15 балів)	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу	Самостійна робота включає: розкриття теоретичних питань (2 питання по 25 балів – макс. 50 балів), розв'язок задач – (5 задач по 10 балів - макс. 50 балів)	Структура екзаменаційного білету містить 10 тестів по 4 бали, теоретичне завдання (30 балів), розрахункове завдання (30 балів)

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

X. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-11
2.	Проекційний екран	1-11
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-11
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-11
5.	Персональні комп'ютери	1-11
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-11
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-11
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-11
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint і т.і.)	1-11
10.	Google Forms, Google Sheets	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Базилевич В. Д. Мікроекономіка : навч. посіб. / В. Д. Базилевич та ін. – К. : Знання, 2020. – 679 с.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2019. – 851 с.
3. Базилінська О. Я. Макроекономіка: навчальний посібник / О. Я. Базилінська. - К.: Центр учбової літератури, 2019. - 442 с.
4. Гронтовська Г. Мікроекономіка. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ. – 2019. – 672 с.
5. Гронтовська Г., Косік А. Мікроекономіка: практикум. –К.: ЦУЛ. – 2019. – 400 с.
6. Макаренко М. Макроекономіка: навчальний посібник / М. Макаренко. - К: Центр навчальної літератури, 2021. - 216 с.
7. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.
8. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.

9. Макроекономіка: теорія і практикум / В. А. Шинкар, С. В. П'ясецька-Устич. - Видання друге, доповнене і перероблене. – Ужгород : Ужгородський національний університет, 2020. – 480 с.

10. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування. / уклад. О.І. Андрусь. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,85 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с

11. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посіб. - Л.: Апріорі, 2022. - 524 с.

12. Панчишин С. М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 10-е, перероб. та доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – с. 118.